

8. Formy akčního umění, body art,
konceptuální umění a umění instalace jako
zdroj vlastní výtvarné akce.

Úkol: doplňte tabulku

um. směr představitel konkrétní dílo

akční umění

performance

happening

event

body art

konceptuální umění

umění instalace

konceptuální umění

- Název poprvé použil v roce 1961 umělec Henry Flynt v jednom ze svých článků publikovaných Fluxusem.
- Skutečné dílo se sestává z myšlenek či konceptů – objekty, instalace či akce slouží pouze k prezentování myšlenek
- Konceptuální umění se zcela vzdává fyzického objektu a k předávání myšlenek užívá ústní či psané zprávy.
- návaznost na Marcela Duchampa
- Myšlenky konceptuálního umění poprvé ve svých pětatřiceti Větách o konceptuálním umění formuloval americký umělec Sol LeWitt.
- konceptualismus namířen proti pop-artu – snaha zase zavést do umění myšlenku

Jiří Valoch (*1946)

Jiří Valoch (*1946)

akční umění

Anglický pojem „action“, „actionism“ obvykle popisuje rané projevy překračování statického působení obrazu, ke kterým docházelo od 50. let. Klíčovou roli ve vývoji akčního umění sehrála v té době gestická malba, tzv. action painting abstraktních expresionistů (Jackson Pollock, Hans Hartung, Elsworth Kelly), stejně jako malba pomocí živých štětců tzv. antropometrie Yvese Kleina, nebo malířské a materiálové akce vídeňských akcionistů (Otto Mühl, Herman Nitsch). V tomto smyslu označuje pojem akční umění spíše předchůdce happeningů, performancí, body artu rozšiřující prostředky a postupy malby.

akční umění

Oproti tomu je v českém prostředí termín „akční umění“ často používán jako střešní pojem zahrnující všechny umělecké projevy, které zdůrazňují akci, tedy kladou důraz na svůj časoprostorový a vtělený rozměr. Takto byl definován i v souvislosti s výstavou Umění akce připravenou Vlastou Čihákovou Noshiro v Mánesu v září 1992. V této koncepci se akční umění dělí do tří kategorií: performance, event a happening. (Zdroj, citováno dne 26.11.2012: <http://www.artlist.cz/?id=160>)

akční umění

Akční umění zahrnuje ty umělecké projevy, které nejsou statické, jejich jádrem je akce a vyjadřují se nejen v prostoru, ale také v čase.

Důraz je kladen na myšlenku, na koncept díla. Cílem není vytvoření uměleckého „produktu“, ale jedinečný a neopakovatelný prožitek autora i účastníků.

Jsou pro něj typické přesahy do jiných uměleckých žánrů: do tance, divadla, hudby, poezie.

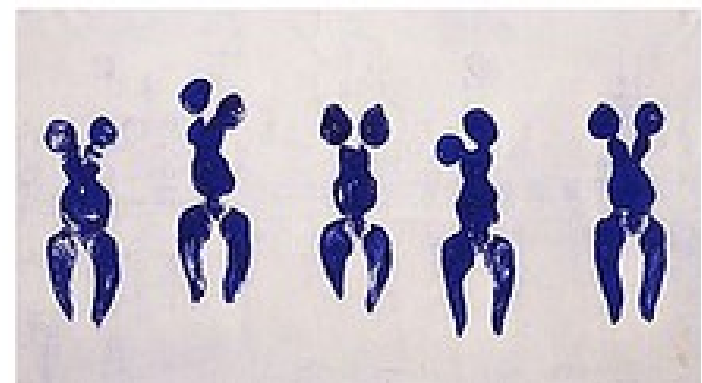
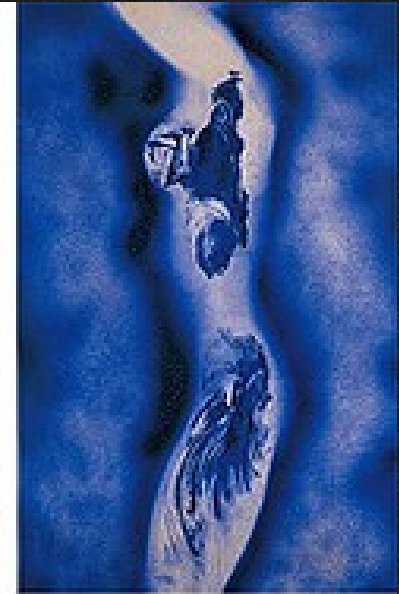
Performance

„V širším a retrospektivním smyslu se pojmu užívá pro všechny formy uměleckého sdělení, které od počátku 60. let užívají jako výrazový nástroj živého předvádění před diváky nebo za účasti diváků.

V užším smyslu se performance odlišuje od vývojově starší výrazové formy, kterou je happening tím, že diváci tu nejsou nutně aktéry děje. Tím performance reflektuje názor 70. a dalších let, kdy všechny formy „divadelní rampy“ oddělující diváky od herců či „obrazového rámu“ už nejsou pocítovány jako zásadní překážka plné realizace uměleckého sdělení, jak tomu bylo v letech 60.

Od divadelního představení se výtvarná performance liší tím, že zůstává vždy fragmentem příběhu v tom smyslu, že jako každé výtvarné dílo, je pouze podnětem pro konečnou realizaci díla v mysli diváka.“ (Zdroj, citováno dne 26.11.2012: <http://www.artlist.cz/?id=158>)

Yves Klein
Antropometrie (1960)

Happening

Happening označuje způsob uměleckého výrazu, který se formuje náhodným rozvíjením děje formou inscenované události za účasti umělce i diváků - účastníků happeningu. Za první případ realizace happeningu a použití tohoto názvu bývá označováno Allanem Kaprowem inscenované představení nazvané 18 Happenings in 6 Parts v New Yorkské Reuben Gallery v roce 1959, ačkoliv již od roku 1952 se konaly představení odpovídající tomuto názvu na Black Mountain College za účasti Johna Cage, Kaprowa, Rauschenberga, Tudora a Cunninghama. K dalším umělcům pracujícím s happeningem patří Carolee Schneemann, Red Grooms, Robert Whitman, Jim Dine, Claes Oldenburg a Robert Rauschenberg.

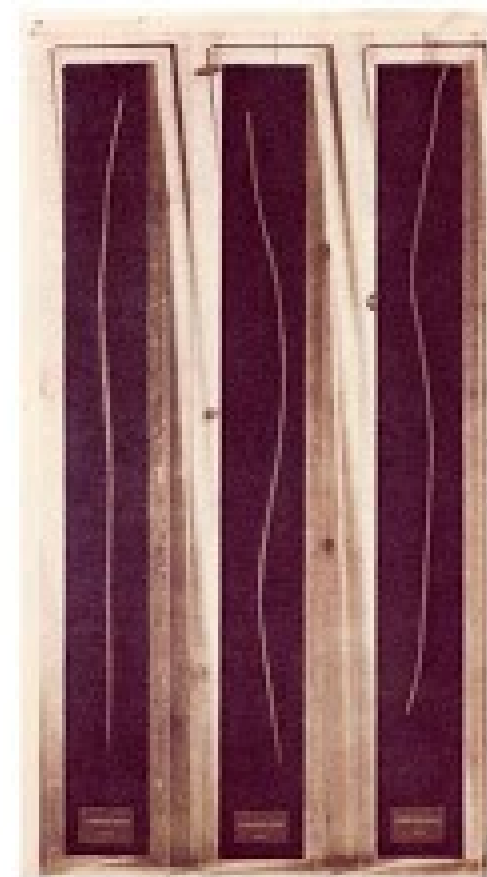
Happening

Kaprow definoval happening jako: „Soubor událostí předváděných nebo vnímaných po určitou dobu a na více místech...“ Happening byl výrazem dobové snahy o překonání estetické distance a pokusem o nezprostředkovanou komunikaci idejí. Při účasti v happeningu nebyl člověk jen příjemcem sdělovaných obsahů, ale byl přiveden k vědomí vlastní existence. V USA je produkce happeningů ohraničena 60. lety 20. století. V Čechách se happening praktikoval jednak od 1963 (Milan Knížák, Zorka Ságlová, Olaf Hanel) a pak znovu v 70. letech (Petr Štembera, Karel Miller, Jan Mlčoch, Jiří Kovanda a další). (Zdroj, citováno dne 26. 11. 2012: <http://www.artlist.cz/?id=107>)

Jiří Kovanda - líbání přes sklo

<https://www.youtube.com/watch?v=WsapiuF7WXk>

Marcel Duchamp, Tři ustálené prototypy měř, 1913-14

Umění instalace

Od 70. let označuje termín instalace takový způsob umělecké tvorby, který využívá různé sochařské materiály a jiná média k vytváření a přetváření prostoru. Prostředky využívané v instalacích mohou být de facto libovolné, od klasických materiálů až k novým médiím, internetu, projekcím, videu a zvuku. Instalace nemusí nutně vznikat v galerijním prostoru a často jsou záměrně nepřenositelné, případně jsou určeny pro konkrétní prostory a mohou plně fungovat pouze v místě, pro které byly vytvořeny.

Umění instalace

Za moderního předchůdce instalací můžeme považovat dadaistické skrumáže objektů, z nichž největšího věhlasu i rozměrů dosáhla patrně tzv. Merzbau Kurta Schwitterse, zničená během 2. světové války.

Způsoby zprostředkování umění akce

- výstava
- videa
- samotnou výtvarnou akcí studentů
(otisky libovolné části těla modrou barvou,
nápisy na žlutou lepicí pásku implementované
do školní budovy, instalace z odpadového
materiálu z toho, co studenti najdou v
batozích, taškách....)..... tady mě opravdu
mrzí, že se nevidíme, dělám v této hodině
různé výtvarné/umělecké/tvořivé aktivity.